



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

VII. An plures fuerint Origenes, & plures Adamanty.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

4 citationibus, humanarum literarum studiis sacrae disciplinae praerent. Erat omnino in A puero ingenium peracre & fervidum, singularis memoria, flagrans & incredibile studium, ut quidquid sibi impositum esset ad discendum non tam exciperet quam arriperet, docentemque Patrem discendo & quaerendo defatigaret. Cum enim selecti de Scriptura sancta loci singulis quibusque diebus memoriae commendandi ipsi proponerentur, proclivi verborum sensu non contentus, satagebat subire ad interiora, & reconditas sententias evoluere, Patremque assidua percontatione lacebatur. Ac puerum quidem immoderata quadam ingenij ubertate superfluentem coarcebat, palamque castigabat; sed felicem nihilominus animi calorem tacitus admirans futurum augurabatur ut ad majora aspiraret aliquando, filioque nondum puberi summa omnia iudicio suo tribuebat. Sed quas interdum blanditias prudentia & gravitas continuerant, eas noctu patrius amor exprimebat; B ferunt siquidem dormientis cubiculum pueri sepe ingressum Patrem, nudatum filij pectus, sic tanquam aliquod Spiritus sancti domicilium fuisse exosculatum, Deoque grates egisse, qui se tam felici prole auxisset.

V. Postquam domesticis praerceptionibus roboratus animus publicam lucem quaerere coepit, Clementi Alexandrino, qui Pantani scholam regendam susceperat, in disciplina traditus est, quo magistro tantum valuit ingeniosi adolescentis exercitatio, ut praeter artium sacrarum disciplinam, ad quam meditationes fere referebat omnes, maximam etiam colligeret memoriam antiquitatis, & Mathematicas ad haec artes, facultatemque oratoriam adungeret. Applicavit deinde sese ad Ammonium, cognomento Saccam, & in eius exhedris insignem Philosophiae peritiam comparavit, sed Platonica praefertim, C qua tam altas in eius animo radices egit, ut succrescentes Christiana doctrinae fruges interficeret; nam Ecclesia scita fere exigebat ad normam Platonis, & sincera Christi dogmata Platonis, ut ita dicam, coloribus oblinebat. Est apud Vernerum in Fasciculo temporum Alexandri in Hierosolymitano Episcopatu decessorem Narcissum Origenis fuisse magistrum. Tale quidem nihil habet Eusebius; neque certe unde id sumserit Vernerus, comminisci possum. Halloxius Origenem scribit Pantanum quoque praerceptorem audivisse; cui uti assentiamur nulla nos adducunt Veterum testimonia; imo vero refragari etiam videntur: memorie quippe prodit Eusebius Origenem etiam tum puerum Clementis auditorem fuisse; post Pantanum autem Alexandrinae Scholae Clementem praefuisse. Docendi igitur curam tunc abiecerit Pantanus, cum primum magi-

Magdeh.
Cent. 3. c. 10.
Hieronym.
Apol. libr.
1. cap. 3.

stris usus est Origenes. Narrant quoque Magdeburgenses inter praerceptores Origenis Huillum recenseri ab Hieronymo in Apologia in Rufinum. Ab Huillo quidem nonnulla monitum fuisse Origenem, quae ad vtiorem Scripturae interpretationem pertinerent, narrat Hieronymus. Quod si praerceptor dicendus est, qui errantem meliora pro tempore amice submonet, profecto quicumque literis damus operam nostri invicem praerceptores sumus, quippe qui nos invicem monitis iuvamus & consilij, & hanc veniam petimusque, damusque vicissim.

VI. Duo porro hic videnda sunt, utrum Ammonium audiverit Origenes; tum pluresne huius nominis ex Ammonij schola prodierint: haec enim a viris eruditissimis in utramque partem disputata sunt. Priorem quaestionem agit Baronius ad annum Christi 234. E mirarique se dicit qui audire Ammonium potuerit Origenes Ammonio fere aetate suppar, & aliorum ipse institutioni ante annum aetatis tricesimum praefectus. Quasi non his saepe temporibus, ut pluribus probabimus infra, iam grandes natu viri scholas frequentarint; & huius ipsius Ammonij discipulus Plotinus, ad eum audiendum annos viginti octo natus non accesserit, annosque cum undecim audiverit: quasi Catechumenis fidei Christianae rudimenta tradere, & Grammaticam publice profiteri non potuerit Origenes; ipse successivis horis sepositum ad audiendum Ammonium tempus habere. Neque vero post Porphyrij, Eusebij, Nicephori, & Suidae testimonium, quin Ammonio magistro usus sit, potest dubitari.

VII. Spissior est & reconditior altera quaestio, cuius accurate pertractandi commodum natu locum, non disputabimus tantum pluresne Origenes ex Ammonij schola orti sint, sed ab unone etiam & eodem Origene duplex Origenistarum Hareticorum secta profecta sit, tum etiam multiplexne fuerit Adamantius. Per mihi sane placet Henrici Valesij sententia, viri Ecclesiae iuxta & profanae antiquitatis literate periti. Is in luculentis ad Eusebij Historiam annotationibus geminum Origenem Ammonio operam ad audiendum dedisse scribit, alterum Adamantium nostrum; alterum illum qui cum Herennio, & Plotino a condiscipulatu conjuncte vixit, & cuius frequens occurrit mentio in Vita Plotini a Porphyrio conscripta, & in libri De fine a Longino lucubrati fragmento, quod huic ipsi Vita Porphyrius intexuit. Rationes quibus id a se fruit Vir doctus brevi complectar. Adamantium Origenem Ammonij auditorem multam ex scriptis

A apud posteros gloriam fuisse consecutum à Porphyrio traditum est; at Origenem alterum Plotini sodalem nihil præter libellum De Damonibus scriptum reliquisse docent idem Porphyrius, & Longinus. Imperantibus præterea Gallo & Volufiano Origenem cum, qui Adamantius usurpatur, extremum clausisse diem prodit Eusebius; Origenem vero alterum sub Gallieno librum quemdam elaborasse in eadem Plotini vita scriptum Porphyrius reliquit. Quibus tertium illud argumentum addo. Origenem Adamantium sibi valde adolefcenti cognitum aliquando fuisse Porphyrius tradidit; quod non dixisset profecto, si diuturna sibi cum illo & constans intercessisset necessitudo: Origenis autem alterius Romæ condiscipulum & aequalem fuisse Porphyrium memoria prodidit Eunapius. Sane imperium tenente Philippo iter Romam neququam suscepisse Origenem Adamantium, & Roma omnino per id tempus abfuisse certissimum est; nec enim tam longam peregrinationem credibile est silentio fuisse prætermiffuros Eusebium, & Hieronymum: at Origenem alterum ad Plotinum Romæ tum in Scholis publice differrentem accessisse auctor est idem Porphyrius. Id si animadvertisset Baronius, neque contra Eusebij fidem Origenem Adamantium, quem ab alio non distinxit, secundo Romam abiisse ad Fabianum Papam purgandi sui causa excogitasset, neque Possentino & Halloxio idem ut crederent causam præbisset: hoc enim unus ille Porphyrij locus Virò magno persuasit. Quemadmodum autem duos Origenes in unum confuderunt nonnulli, ita ex uno & eodem Origene Leonida filio duos Origenes alij effinxerunt, verum alterum, à quo orti sunt Origenista simpliciter dicti; alterum Origenistarum, qui Fœdi cognominati sunt, principem & antesignanum. Id miror temere nonnullos affirmare, quod ignorare se testatur Epiphanius scriptor locupletissimus, & proximus temporum illorum Epiphanius verba parum sincere reddidit Augustinus: cum enim conceptis verbis nescire se professus fuisset Epiphanius, an ab Adamantio Origene, an ab alio impuri Origenista propagati sint, hæc ita reddidit Augustinus: *Origeniani à quodam Origene dicti sunt, non ab illo qui fere omnibus notus est, sed ab alio nescio quo. de quo vel sectatoribus eius Epiphanius loquens, &c.* Vitiatam ab Augustino sententiam nova accessione fecidavit Augustini simius Prædestinati auctor, quem edidit Sirmondus; sic enim scripsit: *Quadragesimam & secundam Hæresim Origeniani inchoaverunt; à quodam Origene, non illo qui fere omnibus notus est, sed alio Syro quodam sceleratissimo.* Verba hæc Augustini: *sed ab alio nescio quo, videtur falsa hæc lectio depravasse: sed alio Syro quodam.* Idem capite sequenti alium nobis obtrudit Origenem ab Adamantio nostro diversum, dogmatum eorum auctorem, quorum Adamantium Epiphanius accusavit. Sophronius Hierosolymitanus ab Epiphanio inductus, geminum quoque Origenem, alterum antiquiorem, Adamantium alterum commemorat in Epistola ad Sergium: quod observatione sua dignum Photius existimavit. In eadem causa est Iohannes Damascenus, geminum fingens Origenem, unde duplices orti sint Origenista, Fœdi & Adamantij sectatores. Atque item Guido Carmelita, Elnensis Episcopus, qui figmentum idem arripuit. Atque ita duone extiterint Origenes Origenistarum principes addubitavit Epiphanius; asseverarunt Augustinus, Sophronius, & Iohannes Damascenus; tres autem finxit Auctor Prædestinati, scriptor nequam, ut vel ex eo conicias quod eodem capite Pamphilum martyrem, Episcopum aliquando fuisse tradit. Quod autem asseveravit Augustinus, negavit id diserte Baronius, & causas cur duplex fingeretur Origenes acute peruestigavit. Memoratus porro ab Eunapio Origenes ille quem diximus, Porphyrij & Amelij condiscipulus, idemne sit ac sodalis ille Plotini, an alius, non satis extat; nam qui cum Plotino Ammonium audivit Origenes, Plotini æqualis fuit & amicus, nec doctrina inferior, ut ei ad se audiendum forte venienti erubescens assurgeret Plotinus, nec coram eo verba facere sustineret: at laudatus ab Eunapio Origenes alter Plotini scholam viderit frequentasse, quippe qui Porphyrij & Amelij Romæ condiscipulus fuerit, quorum utrumque Plotini doctrinam Romæ capessivisse constat. Id si sit, Origenes duos iisdem temporibus cum Plotino Romæ conjunctissime vixisse dicendum est, alterum eius condiscipulum, discipulum alterum. Quartum ad hæc Origenem, Ægyptium & ipsum, atque itidem Presbyterum, & Ammonij alterius sodalem, verum Adamantio Origene recentiorem, & Athanasio Alexandrino Episcopo coævum, à Palladio in Lausiaca, & Nicephoro Callisti commemoratum addam: reliquos huius nominis literatorum diligentia investigandos relinquam. Cautionem præterea à studiosis adhiberi velim, ne quotiescunque Adamantij mentio in Scriptoribus Ecclesiasticis incidet, eundem statim hunc arbitrentur esse ac Origenem: id enim nominis, præter alios, Auctori cuidam Christiano fuit, quem ab Origene caute distinguens Theodoretus, utriusque scriptis ad contexendam Hæreticarum fabularum Epitomen usum se non semel profectur.

VIII. Decimum fere & septimum ætatis annum exegerat Origenes, cum Christi Eccl.